

Toetsersbijeenkomst 2007: terugblik met toekomst

Op 17 oktober jl. organiseerde de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's zijn derde Toetsersbijeenkomst, dit keer in het Mercure Hotel te Nieuwegein. In het uitgebreide programma van dit jaarlijkse evenement stond met name de gewijzigde wet- en regelgeving centraal én de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Circa 120 toetsers gaven acte de présence.

De voorzitter van de Raad, de heer mr. A.J.W.M. Jurgens, opent de bijeenkomst. In zijn toespraak bedankt hij de toetsers voor hun werkzaamheden in een tijd waarin een uitvoerig debat wordt gevoerd over de gewijzigde regelgeving en het belang van toezicht. Jurgens benadrukt dat de Raad uitvoert wat de meerderheid van de leden van de NOvAA in 2002 aangaf te willen en nog steeds wil: een systeem van (collegiale) kwaliteitstoetsing. "Het toezicht op de kwaliteit van dienstverle-

ning van de accountant beoogt het maatschappelijk vertrouwen in het werk van de AA-Accountant te handhaven en te vergroten. Het gaat om bescherming van de klant maar ook, en dat wordt wel eens vergeten, van de beroepsgroep", vertelt Jurgens. "De NOvAA heeft aangesloten bij de opvattingen die zijn gaan gelden binnen zichzelf respecterende beroepsgroepen die hun professionele en maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en, met het zicht op Europese en

globaliserende bewegingen, inzien dat zij anders kansloos worden."

"Het gaat om bescherming van de klant maar ook, en dat wordt wel eens vergeten, van de beroepsgroep" De voorzitter wijst op de advocatuur, de zorgsector, de universiteiten en de rechterlijke macht. "Er doen zich steeds dezelfde stappen voor. Verwondering, enthousiasme, bezwaren, verzet en opstand, inzicht, tevredenheid en trots. De NOvAA is halverwege, en het komt er nu op aan om vol te houden en zonedig bij te sturen."

Onderzoek

De voorzitter deelt mee dat een recent onderzoek van de Raad heeft uitgewezen dat de door sommige NOvAA-leden geuite kritiek dat accountantskantoren op kleinigheden zouden worden afgetoetst, onterecht is. In redelijkheid kan

“Het gaat om bescherming van de klant maar ook, en dat wordt wel eens vergeten, van de beroepsgroep”

worden aangenomen dat in de jaren 2004, 2005 en 2006 in alle gevallen kantoren zijn “afgetoetst” op meer dan één onvoldoende toetsingsonderdeel. Jurgens complimenteert de toetsers, het toetsingssysteem en de getoetste kantoren. Bij de reguliere toetsingen bleek dat nog circa 50% van de kantoren een onvoldoende scoorde, terwijl bij hertoetsingen dit nog maar circa 20% is. De voorzitter staat kort stil bij de mogelijke verandering van het karakter en het bereik van de toetsingen. Hij benadrukt dat “toetsing als middel om accountantskantoren te helpen de juiste weg te vinden om aan de norm te voldoen” blijft bestaan.

Presentaties

Na een korte introductie van de dagvoorzitter, de heer mr. N. Schaar, vice-voorzitter van de Raad sinds januari 2007, licht de heer H. Geerlofs AA de bevindingen van de periodieke preventieve toetsingen van de Raad uit 2006 toe. Het jaar 2006 kenmerkte zich door een duidelijke verbetering van de uitkomsten van de hertoetsingen ten opzichte van de uitkomsten van reguliere toetsingen. Zo blijkt bij 83% van de hertoetsingen het kwaliteitsbeheersingssysteem te voldoen aan de eisen. Op sommige onderdelen van periodieke preventieve toetsingen zijn nog wel verbeteringen mogelijk. Met name in ‘de uitvoering van de werkzaamheden’ en ‘de documentatie van de werkzaamheden’ kan nog een slag worden gemaakt. “Toetsing als middel om accountantskantoren te helpen de juiste weg te vinden om aan de norm te voldoen blijft bestaan”

Toetsingsprogramma’s en Oriënterende Vragenlijst

Geerlofs gaat in de tweede helft van de middag in op de aanpak van collegiale toetsingen, die coachend én adviserend moeten zijn. De Raad toetst de opzet en de werking van het kwaliteitsbeheersingssysteem van een kantoor. De opzet wordt getoetst middels een Oriënterende Vragenlijst. Er is één vragenlijst voor

accountantspraktijken met ‘aan assurance verwante opdrachten’ en één voor praktijken met ‘andere assurance-opdrachten’. Ook de werking van het kwaliteitsbeheersingssysteem van het getoetste kantoor wordt gecontroleerd. Dit gebeurt met toetsingsprogramma’s. Geerlofs benadrukt dat de aanwezigheid van de accountant wiens werkzaamheden worden gecontroleerd gewenst is tijdens de toetsing.

De uitkomsten van beide toetsingsaspecten, opzet en werking, worden met de getoetste besproken. Hiervan wordt een verslag (het besprekingsverslag) en een samenvatting gemaakt (de recapitulatie). In de samenvatting geven de toetsers een advies aan de Raad voor een eindoordeel.

Regelgevend kader

Na behandeling van operationele aangelegenheden betreffende onder meer de planning en coördinatie van de toetsingen, geeft mw. mr. M. Stulemeijer een toelichting op het nieuwe regelgevend kader waarbinnen de toetsingen dit toetsingsjaar dienen te worden uitgevoerd. Sinds 1 januari 2007 wordt er onderscheid gemaakt tussen de aard van opdrachten: assurance-opdrachten en aan assurance verwante opdrachten. Ook wordt er onderscheid gemaakt tussen de verschillende typen accountants, zoals openbaar accountant en accountant in business (zie de VGC). De aard van opdrachten en het type accountant dat je bent, bepaalt welke van de beroepsregels op jou van toepassing zijn.

Op dit moment gelden voor kantoren die een Wta-vergunning hebben en voor kantoren waar assurance opdrachten (anders dan de wettelijke controle) worden verricht respectievelijk de Verordening op de accountantsorganisatie en de Nadere voorschriften accountantskantoren. Bekeken wordt in hoeverre deze regelgeving ook zal worden opgelegd aan accountantskantoren waar alleen aan assurance verwante opdrachten worden verrichten, aldus mevrouw Stulemeijer.

Wijzigingen in toetsingsprogramma’s

Mw. drs. L. van Ierland RA gaat in op de wijzigingen in de Oriënterende vragenlijsten voor ‘andere assurance-opdrachten’ resp. ‘aan assurance verwante opdrachten’ en de toetsingsprogramma’s. Deze zijn geactualiseerd voor de gewijzigde regelgeving (normen) zoals de

“Toetsing als middel om accountantskantoren te helpen de juiste weg te vinden om aan de norm te voldoen blijft bestaan”

Verordening Gedragscode (VGC) en (in het geval van assurance) de Nadere Voorschriften Accountantskantoren (NVAK) en de Nadere Voorschriften Onafhankelijkheid (NVO).

De voornaamste wijzigingen in de Oriënterende Vragenlijsten ten opzichte van voorgaand jaar betreffen de onderdelen ‘Fundamentele beginselen’, ‘Objectiviteit’ en ‘Onafhankelijkheid’ (de laatste in het geval van assurance) en het ‘Stelsel van kwaliteitsbeheersing’. De genoemde onderdelen komen deels ook terug bij de toetsingsprogramma’s voor samenstellingsopdrachten, beoordelingsopdrachten en vrijwillige controleopdrachten. Deze zijn eveneens aangepast voor de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) die de Richtlijnen voor de accountantscontrole (RAC) vervangen.

Het is van belang dat de toetsers zich realiseren dat de ene soort regelgeving (VGC) abstracter is dan de andere (NVAK). Zo geeft de VGC een raamwerk, maar geen concrete voorschriften. Daarmee biedt zij ruimte tot verschillende oplossingen in de praktijk (uiteraard onder de voorwaarde dat de doelstelling van de regelgeving gerealiseerd wordt!). Omdat deze in de vragenlijst niet voorzien kunnen worden, dient de toetsers in het geval van een negatieve beantwoording van de vraag de betreffende verwijzing naar de regelgeving te raadplegen. Bij de uiteindelijke oordeelsvorming worden overtredingen van verordeningen en nadere voorschriften bijna altijd als zware schendingen gezien.

Vragen

Na afloop van de presentaties krijgen de aanwezigen, onder leiding van de dagvoorzitter, de gelegenheid om vragen te stellen aan een panel bestaande uit H. Geerlofs AA, mw. Mr. H.C. van der Meer, en mw. mr. M. Stulemeijer. De vragen gaan over normering, toetsingssystematiek en -aanpak, en permanente educatie. ■